

Міністерство освіти і науки
факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

Світлана Миколінська

**Зміст та організація
науково-дослідницької практики
магістрантів факультетів мистецтв
педагогічних університетів**

Методичні рекомендації

Видання друге, доповнене

КИЇВ – 2020

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 6 від 26.02. 2020 р.)

Рецензенти:

Козир А.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П.Драгоманова.

Завалко К.В. – доктор пед. наук, професор кафедри інструментального та оркестрового виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П.Драгоманова.

Миколінська С.І. Зміст та організація науково-дослідницької практики магістрантів факультетів мистецтв педагогічних університетів: методичні рекомендації. Видання друге, доповнене. Київ: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2020. – 38 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено загальні положення науково-дослідницької практики магістрантів, особливості організації та умови проведення практики, права та обов'язки практиканта, зміст виробничої науково-дослідницької практики. Матеріал спрямований на підготовку звітної документації, а також на виконання різних видів роботи (підготовка доповіді за матеріалами магістерського дослідження, рецензії на статтю, написання наукової статті, поведінка під час публічного виступу). Суттєвою допомогою для магістрантів у підготовці списку літератури, використаної у власних дослідженнях, будуть приклади та особливості оформлення бібліографічного запису джерел відповідно до Національного стандарту України та міжнародного стандарту АРА.

Методичні рекомендації можуть бути корисними магістрам, студентам педагогічних спеціальностей, науково-педагогічним і педагогічним працівникам.

ЗМІСТ

До користувачів.....	5
1. Особливості організації виробничої науково-дослідницької практики.....	7
1.1. Загальні положення виробничої науково-дослідницької практики магістрантів.....	7
1.2. Організація та умови проведення практики.....	9
1.3. Права та обов'язки практиканта.....	11
1.4. Зміст виробничої науково-дослідницької практики.....	12
1.5. Звітна документація.....	14
1.6. Контроль успішності магістранта. Розрахунок рейтингових балів.....	16
2. Орієнтовні зразки оформлення звітної документації.....	18
2.1. Написання рецензії.....	18
2.1.1. Вимоги до написання рецензії на статтю.....	18
2.1.2. Мовні кліше для написання рецензії магістрантом.....	19
2.1.3. Приклад оформлення рецензії.....	19
2.2. Вимоги до написання та оформлення наукових статей магістрантів.....	21
2.2.1. Структура статті.....	21
2.2.2. Приклад оформлення статті магістранта.....	22
2.3. Підготовка та оприлюднення доповіді.....	22
2.3.1. Наукова доповідь. Структура, тривалість доповіді.....	22
2.3.2. Приклад оформлення доповіді магістранта.....	23
2.3.3. Приклад оформлення доповіді студента, якого готував магістрант.....	23
2.3.4. Рекомендації, яких варто дотримуватись під час оприлюднення наукової доповіді.....	24
2.4. Оформлення бібліографічного списку використаних джерел.....	26

2.4.1. Бібліографічний апарат магістранта.....	26
2.4.2. Національний стандарт України та міжнародні стилі оформлення цитувань.....	26
2.4.3. Особливості оформлення використаних джерел за стандартом: бібліографічні посилання	28
2.4.4. Міжнародний стиль АРА	35

3. Рекомендована література.....37

До користувачів

Педагогічна практика – вид діяльності студентів, спрямований на практичну підготовку майбутнього фахівця. Ефективність такої діяльності в тому, що вона максимально ідентифікується з майбутніми професійними завданнями. Студенти у процесі практики виконують різноманітні функції (навчальну, виховну, розвиваючу), включаються у різні форми взаємин з учнями, викладачами, однокурсниками.

Разом з тим, практична підготовка як форма професійної підготовки у вищій школі, маючи в основі професійні знання, ґрунтується на конкретно визначений теоретичний фундамент з дисциплін загально-професійної, методичної та фахової підготовки студентів, забезпечуючи практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності, оволодіння способами їхньої організації.

Виробнича науково-дослідницька практика магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра. Науково-дослідницька практика магістрів денної і заочної форм навчання є завершальним етапом практичної підготовки фахівців – викладачів музичного інструменту, диригентсько-хорових дисциплін, методики музичної освіти, вокалу, музично-теоретичних дисциплін, вчителів музики. Дана практика пов'язує навчання майбутніх викладачів музично-педагогічного профілю з їхньою майбутньою професійною науковою та науково-викладацькою діяльністю, надає магістрантам можливість оволодіти сучасними засобами та методами здійснення наукових досліджень.

Практика за своїми змістовними характеристиками є інтегрованою, оскільки в її процесі магістранти актуалізують знання з різних дисциплін, отримані при вивченні курсів педагогіки, психології, спеціальної методики, методології наукових досліджень. Такий синтез знань сприяє утворенню

у студентів об'єктивних, змістовних уявлень про здійснення пошуково-дослідницької діяльності.

Визначальними завданнями науково-дослідницької практики є формування науково-дослідницьких умінь як необхідної умови зростання професійного рівня, орієнтації в наукових розробках і практичному досвіді, розвиток індивідуальних, професійних, творчих здібностей майбутніх викладачів, вчителів-дослідників.

Проблема методичних засад з організації науково-дослідницької практики магістрантів факультетів мистецтв педагогічних університетів спеціально не ставилась і не розроблялась, і тому є нагальною у забезпеченні практичної підготовки магістрантів.

Методичні рекомендації сприятимуть формуванню у студентів умінь організації та проведення науково-творчої роботи, створення власного наукового продукту – звіту, доповіді, написання тез, наукової статті, умінь публічно презентувати результати наукового дослідження, здійснювати допомогу у науковій діяльності студентам молодших курсів, формуванню науково-дослідницьких компетентностей, здатності до самоосвіти й самовдосконалення.

Матеріали можуть бути використані студентами, магістрантами, викладачами вищих навчальних закладів мистецьких спеціальностей.

1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Загальні положення виробничої науково-дослідницької практики магістрантів

Метою проведення науково-дослідницької практики є поглиблення професійної підготовки магістрантів в організації та здійсненні науково-дослідної роботи, формування дослідницько-аналітичних компетентностей, формування умінь проведення самостійних наукових досліджень з фаху.

Основними завданнями науково-дослідницької практики є:

- розширення теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- закріплення знань, умінь і навичок, одержаних у процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень»;
- оволодіння методами відбору, аналізу та узагальнення наукової інформації;
- оволодіння методами проведення педагогічного експерименту з використанням останніх досліджень у галузі музичної педагогіки;
- ознайомлення з документацією про особливості ведення науково-дослідницької роботи у вищому навчальному закладі;
- оволодіння навичками організації та проведення науково-творчої роботи студентів (засідань студентських наукових гуртків, проблемних груп, круглих столів, конференцій);
- формування у магістрантів морально-етичних якостей викладача-дослідника (коректність викладу наукового матеріалу, наукова етика, толерантність, негативне ставлення до плагіату);
- формування навичок самовдосконалення, самоосвіти, самореалізації.

Компетентності студента, які формуються під час проходження науково-дослідницької практики

Процес проходження практики спрямовується на формування таких *компетентностей*:

- володіння знаннями з методології та методики проведення науково-педагогічних досліджень;
- здатність відбирати, аналізувати, критично оцінювати, узагальнювати, систематизувати необхідну інформацію для наукового дослідження;
- здатність формулювати тему наукового дослідження, розробляти план його реалізації, формулювати висновки;
- здатність планувати та проводити емпіричні дослідження;
- здатність створювати власний науковий продукт – звіт, доповідь, тези, наукову статтю;
- здатність публічно презентувати результати наукового дослідження;
- здатність проводити тьюторську роботу зі студентами молодших курсів.

Основні результати навчання студента, які формуються під час проходження науково-дослідницької практики

Магістри, які пройшли практику, повинні знати:

- зміст роботи викладача щодо організації, планування і проведення педагогічних досліджень у вищих та професійних навчальних закладах;
- сучасні методи проведення наукових досліджень;
- шляхи пошуку педагогічної і науково-технічної інформації, аналіз літератури,
- підходи до організації, написання і захисту магістерського дослідження;
- особливості написання наукової статті, підготовки доповіді за результатами власного дослідження;

- особливості оформлення списку використаних джерел за діючими стандартами, зокрема, запису бібліографічних посилань за Національним стандартом України;
- особливості здійснення тьюторської роботи зі студентами молодших курсів.

Магістри, які пройшли практику, повинні уміти:

- здійснювати відбір, систематизацію та оброблення інформації у відповідності до теми дослідження;
- організовувати етапи педагогічного дослідження, послідовно викладати його текст та формулювати висновки;
- порівнювати точку зору і логіку авторів, які висловлюють дискусійні проблеми, формулювати власну точку зору щодо аналізованого теоретичного матеріалу;
- використовувати у практичній діяльності знання теоретичної дисципліни «Методологія наукових досліджень»;
- створювати власний науковий продукт – написання та оформлення наукової статті, тез;
- складати текст доповіді за певною тематикою та за результатами власного дослідження;
- оформлювати бібліографічний список за Стандартами, які визначають правила складання бібліографічного опису використаних джерел;
- проводити тьюторську роботу (здійснювати допомогу у науковій діяльності студентам молодших курсів, консультувати у підготовці доповіді на засіданні студентського наукового гуртка, надавати поради щодо написання наукової статті).

1.2. Організація та умови проведення практики

Базою практики є науково-дослідна установа або вищий навчальний заклад ІУ рівня акредитації, який має відповідні умови для здійснення науково-дослідної діяльності студентів

магістратури за відповідним напрямом підготовки та висококваліфікованих наукових або науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати науково-методичний супровід студентів під час науково-дослідної практики.

Базою науково-дослідницької практики магістрів спеціальностей «Культура і мистецтво», «Освіта» є Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова.

Студенти спеціальностей 014.13 «Середня освіта (Музичне мистецтво)», 025 «Музичне мистецтво» за напрямами підготовки - оркестрове диригування, музичний інструмент, диригентсько-хорові дисципліни, методика музичної освіти, вокал, музично-теоретичні дисципліни, – проходять науково-дослідницьку практику на кафедрах:

- теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування;
- педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства;
- теорії та методики постановки голосу;
- інструментального та оркестрового виконавства;
- теорії та історії музики.

Тривалість і терміни проведення науково-дослідницької практики визначаються навчальним планом.

Організація науково-дослідницької практики магістрів у НПУ імені М.П. Драгоманова та норми часу для планування і обліку навчальної роботи з керівництва практикою регламентуються відповідними наказами ректора.

Загальна тривалість практики:

- 4 тижні (для магістрантів з терміном навчання 1,4 роки). Загальний обсяг практики складає шість кредитів ECTS або 180 годин;
- 8 тижнів (для магістрантів з терміном навчання 1,10 років). Загальний обсяг практики складає дванадцять кредитів ECTS або 360 годин.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри, які мають науковий ступінь.

Науковий керівник за відповідною кафедрою забезпечує науково-методичний супровід студента під час проходження практики і здійснює контроль за виконанням плану, перевіряє і оцінює кінцеві результати на підставі характеристики і звіту, які подаються студентом після завершення роботи.

Перед початком практики керівник практики від факультету проводить настановну конференцію для студентів-практикантів і керівників практики за відповідними кафедрами. Під час конференції студенти знайомляться з основними вимогами щодо проходження практики й оформлення звітної документації, отримують загальні й індивідуальні завдання.

Керівники практики за відповідними кафедрами визначають завдання для кожного студента відповідно до обраної теми магістерської роботи.

1.3. Права та обов'язки практиканта

Магістрант з перших днів практики повинен пройти інструктаж із правил внутрішнього розпорядку організації, техніки безпеки.

Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- відповідально виконувати завдання практики, передбачені програмою;
- виявляти старанність, дисциплінованість, педагогічний такт, творчу ініціативу;
- систематично вести щоденник з практики, своєчасно подавати на перевірку необхідну документацію.

На початку практики магістрант складає **план індивідуальної роботи**, який виходить із змісту виробничої

науково-дослідницької практики і містить складові, передбачені програмою. Магістрант погоджує план індивідуальної практичної роботи практики зі своїм керівником за відповідною кафедрою, отримує виробничі завдання.

Наприкінці практики магістрант звітує про виконання програми практики на відповідній фаховій кафедрі й подає на перевірку необхідну звітну документацію.

Результати здійсненої роботи оголошуються на підсумковій звітній конференції з виробничої науково-дослідної практики факультету мистецтв. Оцінювання результатів практики за видами науково-дослідницької роботи є диференційованим.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин та отримав негативний відгук про виконану роботу або не набрав достатньої кількості балів, рішенням Вченої ради факультету може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених фаховою кафедрою.

1.4. Зміст науково-дослідницької практики

Зміст виробничої науково-дослідницької практики включає ознайомчо-орієнтувальний, організаційно-методичний та науково-синтезуючий напрямки діяльності магістранта у ВНЗ.

1-й напрямок – **ознайомчо-орієнтувальний:**

- ознайомлення з планами наукової роботи кафедри (відповідно до кваліфікації);
- ознайомлення з прийомами, методами, видами наукових досліджень;
- пошук наукової літератури, що відповідає проблематиці магістерської роботи;
- робота з інформаційно-комунікаційними ресурсами (інтернет);
- ознайомлення з технологією написання наукової статті, складання тексту виступу, рецензії на наукову працю;

- оволодіння навичками перевірки наукових робіт на плагіат;
- ознайомлення зі стандартами оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків у наукових роботах, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах;
- ознайомлення із напрямками тьюторської роботи зі студентами;
- відвідування засідань спеціалізованої вченої ради із захисту дисертаційних досліджень.

2-й напрямок – **організаційно-методичний:**

- організаційна робота у наукових гуртках, проблемних групах, лабораторіях;
- участь у підготовці та проведенні науково-методичних заходів кафедри, факультету (засідань наукового студентського гуртка, семінарів, конференцій);
- підготовка публічного виступу з проблеми магістерського дослідження або актуальних питань мистецької педагогіки (доповідь, повідомлення);
- вивчення навчальних потреб та наукових інтересів перспективних студентів молодших курсів;
- керівництво дослідною роботою студентів молодших курсів, допомога у розробленні статті, тексту або тез доповіді;
- консультування студентів з питань підготовки публічного виступу на засіданнях наукового гуртка або проблемної групи, виступів на конференціях, семінарах.

3-й напрямок – **науково–синтезуючий:**

- аналіз, систематизація літератури, що відповідає проблематиці магістерської роботи, та формулювання власної точки зору щодо проаналізованого теоретичного матеріалу;
- написання наукової статті чи інших публікацій за матеріалами магістерського дослідження;

- написання тексту доповіді на засідання гуртка наукового студентського товариства;
- написання рецензії на наукову статтю;
- оформлення основних зразків бібліографічного опису літературних джерел (відповідно до Національного стандарту України) за напрямом магістерського дослідження.

1.5. Звітна документація

На залік з науково-дослідницької практики магістрант готує таку звітну документацію:

1. **Щоденник практиканта**, до змісту якого включається:

- індивідуальний план роботи;
- аналіз доповіді, проголошеної студентом бакалаврату на засіданні наукового гуртка, проблемної групи, семінарі, круглому столі;
- письмовий звіт практиканта про здійснену роботу .

2. **Текст власного виступу** на засіданні проблемної групи, наукового гуртка, семінару, круглого столу.

3. **Текст доповіді студента**, якого консультував магістрант.

4. Вихідні дані власної **наукової статті**, надрукованої у методичному або науковому виданні та перевіреної на плагіат.

5. **Рецензія** на одну наукову статтю, опубліковану у збірці матеріалів наукових конференцій студентів факультету мистецтв НПУ імені М.П. Драгоманова “Проблеми сучасної мистецької освіти” (випуски 1 – 10 тощо).

6. Основні **зразки бібліографічного опису** літературних джерел, використаних у магістерському дослідженні, відповідно до Національного стандарту України (у таблиці):

- книга з одним, двома та трьома авторами;

- монографія з чотирма та більше авторами;
- книга без автора (із зазначенням упорядника тексту, редактора);
- багатотомне видання;
- матеріали конференцій і з'їздів;
- словники;
- дисертації, автореферати дисертацій;
- частина книги, періодичного продовжуваного видання (стаття зі збірника наукових праць);
- електронні ресурси.

Звіт

Наприкінці проходження науково-дослідницької практики магістрант готує **звіт**, в якому слід висвітлити:

- місце та умови проходження практики;
- зміст практичної науково-дослідницької роботи (виходячи з ознайомчо-орієнтувального, організаційно-методичного та науково-синтезуючого напрямків діяльності магістранта);
- стислий аналіз виконаної роботи за період проходження практики;
- знання, уміння, навички, вдосконалені під час практики;
- труднощі, що виникли у процесі практичної науково-дослідницької діяльності;
- пропозиції щодо вдосконалення процесу науково-творчої підготовки студентів.

1.6. Контроль успішності магістранта

Оцінювання якості виконання всіх напрямків науково-дослідницької діяльності практиканта здійснюється керівником практики відповідної кафедри за такими критеріями:

- ґрунтовність науково-теоретичної підготовки (використання інноваційних підходів, здатність до всебічного аналізу педагогічних явищ тощо);
- сформованість комплексу дослідницьких компетентностей;
- комплексність використання різноманітних методів дослідження актуальних проблем мистецької педагогіки та проведення експериментальної роботи;
- рівень організаційно-методичної роботи зі студентами;
- готовність до розроблення наукового продукту – тексту виступу, тез, статті, рецензії;
- здатність до самовдосконалення та саморозвитку.

Результати науково-дослідницької практики оцінюються за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: оцінка ECTS, ВНЗ, та національна

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	
<i>A</i>	90 – 100	5	Відмінно
<i>B</i>	80 – 89	4	Дуже добре
<i>C</i>	70 – 79		Добре
<i>D</i>	65 – 69	3	Задовільно
<i>E</i>	60 – 64		Достатньо

Критерії розрахунку рейтингових балів (100-бальна шкала)

№ п/п	Вид діяльності (форма роботи)	Кількість балів (коефіцієнт)	Кільк. робіт	Макс. кільк. балів
1.	Змістова наповненість та якість виконання вимог щоденника	0 – 20	1	20
2.	Представлення тексту власного виступу на засіданні наукового гуртка, проблемної групи	0 – 10	1	10
3.	Представлення власної наукової статті, перевіреної на плагіат	0 – 30	1	30
4.	Представлення тексту доповіді студента, якого консультував магістрант	0 – 10	1	10
5.	Рецензія на наукові друковані матеріали	0 – 10	1	10
6.	Представлення бібліографічного опису літературних джерел з проблеми магістерського дослідження	0 – 10	1	10
7.	Організаційна робота в предметних наукових гуртках, проблемних групах, секціях наукового гуртка	0 – 10	1	10
	Підсумкові рейтингові бали			100

2. ОРІЄНТОВНІ ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

2.1. НАПИСАННЯ РЕЦЕНЗІЇ

Рецензія на статтю — це той необхідний мінімум, який повинен забезпечити факт опублікування статті в науковому журналі.

Для того, щоб праця автора була прийнята до публікації, необхідно не просто написати рецензію на статтю, а й оформити її згідно з встановленими вимогами.

2.1.1. Вимоги до написання рецензії на статтю

У текст рецензії, яка готується магістрантом під час проходження виробничої науково-дослідницької практики, слід в обов'язковому порядку включити перелік пунктів:

1. Назва наукової статті (повністю), інформація про автора (прізвище, ім'я, по батькові).

2. Ступінь сучасності та актуальності проведеного з даної проблеми дослідження.

3. Основні аспекти, які спробував розкрити автор, та їх аналіз, оцінка.

4. Висновок рецензента стосовно відповідності (чи невідповідності) статті вимогам до даного виду робіт.

6. Інформація щодо самого рецензента, тобто його П.І.Б. та підпис.

7. Підпис керівника практики за відповідною кафедрою.

2.1.2. Мовні кліше для написання рецензії магістрантом

Актуальність теми обумовлена... Дослідження присвячене актуальній темі... Автор розглядає важливі питання сучасності

Робота вирізняється (...чим...) – *наприклад*: значним фактичним матеріалом – (якщо він є у даній статті), оригінальним підходом до аналізу та вирішення поставлених завдань (якщо такі підходи дійсно є і автор-студент таки дійсно їх аналізує) тощо.

Автор аналізує наявні джерела з цієї проблеми, а саме ...

Дослідник розглядає питання... Автор доводить, що... Аргументовано стверджується думка, що... Як переконливо свідчить автор, ...

Ми погоджуємося з думкою автора про

Заслугове схвальної оцінки твердження автора про

Автор справедливо (слушно) зазначає..., /аргументовано обґрунтовує ..., /чітко визначає ..., /детально аналізує ..., /ретельно розглядає ..., /уважно простежує ...

Стаття (прізвище автора статті) написана на належному рівні і відповідає вимогам до даного виду робіт.

2.1.3. Приклад оформлення рецензії¹

РЕЦЕНЗІЯ

на статтю А. Пітателевої «Розвиток мотивації виконавської діяльності майбутніх вчителів музики», надруковану у збірнику: «Проблеми сучасної мистецької освіти: матеріали звітно-наукової конференції студентів Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М. П. Драгоманова». –

¹ Для магістрантів, що оформлюють документацію науково-дослідницької практики

К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – [Вип. 7].
– С. 201 – 205.

Актуальність статті Пітателевої А. полягає у важливості та необхідності формування мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва до виконавської діяльності, оскільки живе виконання завжди створює для слухачів більш емоційну атмосферу, зацікавлює школярів, створює умови для розвитку їх уваги до реального музичного звучання.

Автором статті висвітлюються шляхи і методи формування мотивації виконавської діяльності студентів-піаністів. Ми погоджуємося з думкою автора про те, що виконавська діяльність сприяє закріпленню і вдосконаленню професійних умінь і навичок, тобто набуттю професійної компетентності студентів-піаністів. Одним з шляхів формування мотивації виконавської діяльності студента-піаніста, про які зазначається у статті, є підготовка до концертних виступів. Автором означено покрокові дії процесу вивчення музичного твору, який планується виконувати у концертній діяльності.

Заслугове схвалення визначення автором поняття «виконавська діяльність», яка розглядається як спеціально організована, творчо активна форма самовираження музиканта, спрямована на досягнення художнього звукового результату і його естетичне сприйняття.

Стаття Пітателевої А. «Розвиток мотивації виконавської діяльності майбутніх вчителів музики» написана на належному рівні та відповідає вимогам до написання даного виду робіт.

Рецензент

А Іваєу

А. Іванов

2.2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРАНТІВ

2.2.1. Структура статті:

- актуальність
- мета
- основний зміст
- висновки
- список використаної літератури

Стаття має включати посилання на наукові джерела. Посилання на ту чи іншу роботу повинні позначатися в тексті в дужках за порядковим номером цієї роботи в списку. Посилання в тексті подаються тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1; 2; 6]. Посилання на конкретні сторінки наводяться після номера джерела, потім через кому номер сторінки (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставиться його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад, [4, с. 5; 8, с. 10 - 11]). Але розгорнуті посилання (наприклад: Іванов А.П. Вступ до мовознавства. - К.: 2000. – С. 54) у тексті не подаються.

Зазвичай обсяг статті, яку готує магістрант до збірника Проблеми сучасної мистецької освіти: матеріали звітно-наукової конференції студентів факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського – 5–6 сторінок машинописного тексту через інтервал 1,5; 14 кегль, шрифт Times New Roman 4; поля зліва – 30 мм, знизу – 25 мм, вгорі – 20 мм, праворуч – 10 мм.

Стаття подається із рецензією наукового керівника, який несе відповідальність за зміст та грамотність матеріалів.

2.2.2. Приклад оформлення статті магістранта

ОРГАНІЗАЦІЯ КОЛЕКТИВНОЇ УВАГИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ВОКАЛЬНО-ХОРОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Чень Чаої

Науковий керівник – кандидат пед.наук, доцент
Миколінська С.І.

Текст.....(актуальність)

Мета статті – ... текст.....

Текст ...(Основний виклад матеріалу)...Текст... Текст..... [2, с. 289]. Текст.....Текст... Текст..... Текст..... Текст

Текст...Текст...Текст.....[1, с. 127]. Текст..... Текст
Текст..... Текст...Текст.....Текст.....[1, с. 35]. Текст... Текст.....
Текст.....

Отже, ...текст ... (висновки)...

Література

1. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики / Л. Б Дмитриев. – М. : Музыка, 2007. – 368 с.
2. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. К. : Академвидав, 2006. – 424 с.

2.3. ПІДГОТОВКА ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ ДОПОВІДІ

2.3.1. Наукова доповідь. Структура, тривалість доповіді.

Наукова доповідь – це публічне повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання).

Наукова доповідь (повідомлення) має носити характер творчої самостійної науково-дослідної роботи. Виклад матеріалу не повинен обмежуватися лише описовим підходом до розкриття обраної теми, а також має відображати авторську аналітичну оцінку й власну точку зору на можливі варіанти вирішення проблеми.

Тривалість доповіді (повідомлення) на засіданні наукового студентського гуртка – від 5 до 7 хвилин. При написанні доповіді слід зважати на те, що за 2,5 хвилини людина може прочитати матеріал, надрукований на 1 сторінці машинописного тексту (через 1,5 інтервали).

Структура доповіді:

Вступ – визначається тема доповіді, вказується актуальність проблеми, її значення, можливе викладення історії питання.

Основна частина – викладаються основні положення визначеної проблеми, які детально і послідовно аналізуються.

Висновки мають бути чіткими, лаконічними, щоб підсумувати найбільш важливі положення.

2.3.2. Приклад оформлення доповіді магістранта

Доповідь

Освітня модель підготовки майбутніх учителів музики в нерозривному контексті науки та освіти

Ковальчук С.С., 101 МКул

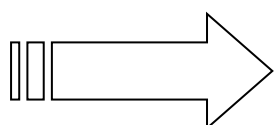
Науковий керівник – канд.пед.наук, професор С.С. Сидоров

Текст (*Вступ*) ТекстТекст.....

Текст (*Основна частина*) Текст Текст

Текст (*Висновки*) Текст.....

2.3.3. Приклад оформлення доповіді студента, якого готував магістрант

У доповіді студента бакалаврату, якого готував магістрант, слід вказати

власне прізвище та прізвище цього студента.

Доповідь

Шляхи розвитку творчої активності учнів на уроках музичного мистецтва

Г.Мостова, О.Беленко,
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Миколінська С.І.

Текст ТекстТекст

Текст ТекстТекст

2.3.4. Рекомендації, яких варто дотримуватись під час оприлюднення наукової доповіді

1. Дотримання відповідного зовнішнього вигляду: ділового стилю та аксесуарів.
2. Наявність повного тексту доповіді, без скорочень та аббревіатур.
3. Наявність висновків та, бажано, розкриття перспектив розв'язання окресленої проблеми (висновки є обов'язковими).
4. Наявність презентації (бажано). *Використовуючи презентацію під час виступу, потрібно лише коментувати інформацію на слайдах, а не повторювати її.*
5. Дотримання наукового стилю викладання.
6. Дотримання культури мовлення

Після доповіді можливі запитання від присутніх.

Наприкінці виступу слід подякувати за увагу, за поставлені запитання, зроблені зауваження.

Здійснюючи публічний виступ:

- встановіть візуальний контакт із слухачами;

Підготовка та оприлюднення доповіді

- представтесь і повідомте тему доповіді (якщо це не зробив головуючий);
- почніть доповідь цікаво, „яскраво” (намагайтесь відразу заволодіти увагою слухачів);
- дотримуйтесь наукового стилю доповіді;
- використовуйте вербальні техніки (темп, інтонація тощо);
- використовуйте невербальні техніки (жести, міміка тощо);
- завжди перевіряйте факти та цитати, які використовуєте;
- викладайте факти за рівнем їх значення (від найбільш важливого до менш суттєвого);
- не перевантажуйте виступ цифрами, фактами, цитатами.
- уникайте повторів;
- зробіть висновки та вкажіть перспективи рішення означеної проблеми;
- уважно прислуховуйтесь до запитань;
- якщо питання складне, не відповідайте відразу (зверніться з проханням повторити його, або зробити уточнення, що саме цікавить автора, – це надасть додатковий час для обмірковування питання та формулювання відповіді);
- не відмовляйтесь відповідати на питання, навіть якщо воно здається нетактовним;
- якщо не знаходите відповідь на поставлене запитання, то можливим варіантом є повідомлення про те, що сьогодні ви не готові (однозначно) дати відповідь;
- якщо на зроблене зауваження немає аргументованої відповіді, подякуйте за нього і пообіцяйте врахувати в подальшій праці;
- подякуйте за увагу, задані запитання, зроблені зауваження.

Будьте уважні до інших доповідачів (беріть участь у дискусіях, ставте питання).

2.4. ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

2.4.1. Бібліографічний апарат магістранта

Бібліографічний апарат у роботі магістранта – це ключ до використаних автором джерел. Бібліографічний апарат складається зі списку використаних джерел і посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів.

Бібліографічний опис — це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які наведені за певними правилами, необхідні та достатні.

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про документ, який цитується, розглядається або згадується у тексті.

Основні бібліографічні посилання – це *внутрішньотекстове, підрядкове та позатекстове* (визначаються за місцем розташування в документі).

2.4.1. Національний стандарт України та міжнародні стилі оформлення цитувань

Бібліографічний опис використаних джерел у наукових виданнях здійснюється за визначеними стандартами.

Стандарт установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення у документах.

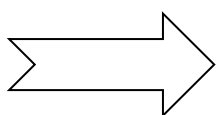
В Україні є два затверджені Національні стандарти, згідно з якими здійснюється оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі:

1. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид.

офіц. – [Чинний від 1.07.2007]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [чинний від 1.07.2016]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і не опублікованих документах незалежно від носія інформації.

Новий стандарт (**ДСТУ 8302:2015**) не скасовує стандарт ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів ...». Вони діють паралельно, оскільки спрямовані на унормування різного роду посилань:

- стандарт ДСТУ 7.1:2006 визначає правила складання бібліографічного опису;
- стандарт ДСТУ 8302:2015 визначає правила складання бібліографічного посилання.

Взагалі у науковому світі існує понад 6 тисяч різних стилів (правил) цитування джерел у наукових роботах в залежності від галузі, місця, в якому публікується робота, тощо.

Оформлення списків літератури **в статтях наукових журналів** здійснюється відповідно до вимог конкретного наукового видання. Редакції можуть рекомендувати авторам використовувати як один із вищенаведених стандартів, так і міжнародні стилі оформлення цитувань.

До рекомендованого переліку включено 11 міжнародних стилів, які відображають всі галузі наукових досліджень:

- MLA (Modern Language Association) style;
- APA (American Psychological Association) style;

- Chicago/Turabian style, Harvard style;
- ACS (American Chemical Society) style;
- AIP (American Institute of Physics) style;
- IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style;
- Vancouver style;
- OSCOLA, American Physics Society) style;
- Springer MathPhys Style.

2.4.2. Особливості оформлення використаних джерел за Національним стандартом України: бібліографічні посилання

- ☑ У заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів за навіскою ризкою не повторюють. Якщо авторами документу є одна, дві чи три особи, то їхні прізвища зазначають, розділяючи знаком «кома».

Приклад:

Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г.
Кредитування та ризики: навч. посіб. К., 2008. 213 с.

- ☑ У монографії, якщо авторами є чотири і більше осіб, спочатку вказується назва книги, потім знак (/), потім вказується перший автор і скорочення «та ін.».

Приклад:

Управління персоналом в умовах економіки знань: монографія / Азаренкова Г.М. та ін. К., 2011. 406 с.

- ☑ У описі статті (з журналу, книги тощо) вказується спочатку автор статті, назва статті, далі замість знаку («//») ставлять «крапку» (.), потім зазначається назва журналу чи книги, яка виділяється шрифтом (наприклад, *курсивом*).

Приклад: Діденко Ю.В., Радченко А.І., Коваль Н.В. Інформаційна система Web of Science: дзеркало чи інструмент? *Наука та інновації*. 2016. № 6. С. 45 – 54.

- ☑ Замість знака «крапка й тире» («.–») рекомендовано застосовувати знак «крапка» (.)

Приклад: Наука та інновації. 2016. № 6. С. 45 – 54.

- ☑ Відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено не брати у квадратні дужки;

Приклад: Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 223 с.

- ☑ У складі вихідних даних дозволено не подавати найменування (ім'я) видавця.

- ☑ Після назви дозволено не зазначати загального позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Карти», «Ноти» тощо.

- ☑ Дозволено не наводити відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ISBN, ISMN, ISSN).

- ☑ У бібліографічних посиланнях на електронний ресурс:
- замість слів «Режим доступу» (чи «Доступ») або їхнього еквівалента іншою мовою застосовувати аббревіатури URI чи URL;
 - довгу електронну адресу дозволяється переносити на наступний рядок;
 - не треба наводити відомостей про джерело назви («Назва з етикетки диска», «Назва з екрана» тощо.

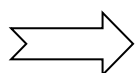
Приклад: Щусь О.Й. Акт злуки (1919). Енциклопедія історії України: у 10 т. Т. 1: А-В. Київ, 2003. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Akt_zluku_1919 (дата звернення: 19.11.2016)

- ☑ Якщо текст цитовано не за першоджерелом, то на початку підрядкового бібліографічного посилання наводять пояснювальні слова: «Наведено за:», «Цит. за:»

(«Цитовано за») і зазначають джерело, з якого запозичено текст.

Приклад: Підрядкове посилання

*Цит. за: Грушевський М. С. Історія України — Руси. Київ, 1995. Т 2. С. 72.

Слід звернути увагу на правильне скорочень слів, які використовуються у оформленні бібліографічного списку.

Скорочення:

- підруч. для вузів
- навч.-метод. посіб.
- підруч. для студ. вищ. навч. закл.
- зб. наук. праць
- праці конф.
- матеріали Всеукр. конф. молодих учених
- зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф.

У таблиці на с. 30 - 33 подано порівняння запису оформлення використаних джерел відповідно до:

- 1) Національного стандарту України: «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис»;
- 2) Національного стандарту України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання».

2.4.4. Міжнародний стиль АРА

АРА (American Psychological Association style) – стиль Американської асоціації психологів.

Для публікації в стилі АРА важливо не просто прочитати книгу і занести її у список літератури, а обов'язково її цитувати. Не допускається записувати у список бібліографії книгу, не процитовану в роботі.

В АРА назви ніколи не підкреслюються і не беруться в лапки. Вони або виділені курсивом, або ні. Якщо публікація має два або більше авторів, то їх пишуть у тому порядку, як вони зазначаються у джерелах.

Книги, фільми, журнали та телевізійні шоу виділяються курсивом.

Приклади запису:

Бех, І. Д. (2006). *Виховання особистості : сходження до духовності*. Київ : Либідь.

Деркач, Л. М., & Резанко, В. М. (1999). *Психологія самоконтролю в процесі засвоєння знань студентами*. Чернівці: Митець.

Уэйнбергер, Н. (2005). В чем секрет завораживающей власти музыки. *В мире науки*, 2.

Отримано з:

http://www.yugzone.ru/audio/music_mind.htm

**Бібліографічний запис статті
з періодичного видання**

Бібліографічний опис (Україна)

Шип С. Як передати словами зміст музики? / С. Шип // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 2. – С. 8 – 12.

Бібліографічне посилання (Україна)

Шип С. Як передати словами зміст музики? *Мистецтво та освіта*. 2001. № 2. С. 8 – 12.

**АРА (American Psychological Association:
міжнародний)**

Шип, С. (2001). Як передати словами зміст музики? *Мистецтво та освіта*, 2, 8 – 12.

Бібліографічний запис книги з одним автором

Бібліографічний опис (Україна)

Падалка Г. М. Учитель, музика, діти / Г. Падалка. – К. : Музична Україна, 1982. – 144 с.

Бібліографічне посилання (Україна)

Падалка Г. М. Учитель, музика, діти. К., 1982. 144 с.

**АРА (American Psychological Association:
міжнародний)**

Падалка, Г. М. (1982). *Учитель, музика, діти*. Київ: Музична Україна.

**Порівняльна таблиця запису основних зразків бібліографічних видань
за Національним стандартом України**

	Основні зразки опису бібліографічних джерел	Основні зразки оформлення бібліографічних посилань
Один автор	Падалка Г.М. Учитель, музика, діти / Г. Падалка. – К. : Музична Україна, 1982. – 144 с.	Падалка Г.М. Учитель, музика, діти. К., 1982. 144 с. (або: Падалка Г.М. Учитель, музика, діти. К. : Музична Україна, 1982. 144 с.
Два автори, три (чотири) автори	Осеннева М.С. Методика музикального виховання молодших школярів: навч. посібник [для студ. нач. фак. педвузів] / М.С. Осеннева, Л.А. Безбородова. – М. : Академія, 2011. – 368 с.	Осеннева М.С., Безбородова Л.А. Методика музикального виховання молодших школярів: навч. посібник для студ. нач. фак. педвузів. М., 2011. 368 с.
Без автора (із зазначенням автора тексту, упорядника, редактора)	1. Вопросы методики воспитания слуха : [сб. статей] / [под ред. А.П. Островского]. – Л. : Музыка, 1967. – 136 с. 2. Античная мифология : энциклопедия / [сост., ред. и предисл. К. Королева]. - М. : Эксмо ; СПб : Мидгард, 2005. - 768 с. : ил	1. Вопросы методики воспитания слуха: сб. статей /под ред. А.П. Островского. Л., 1967. 136 с. 2. Античная мифология : энциклопедия / Сост., ред. и предисл. К. Королева. М., СПб., 2005. 768 с.
Частина книги (стаття зі збірника наукових праць)	1. Михайличенко О. В. Педагогічна діяльність видатних музикантів-виконавців Соломії Крушельницької та Олександра Мишуги // Теоретичні питання освіти та виховання: зб. наук. пр. – Вип.15. – К.: Видав. центр КДЛУ, 2000. – С. 33 – 35. 2. Алиев Ю.Б. Пути формирования навыков многоголосного пения в детском хоре /	1. Михайличенко О. В. Педагогічна діяльність видатних музикантів-виконавців Соломії Крушельницької та Олександра Мишуги. <i>Теоретичні питання освіти та виховання: зб. наук. праць</i> . Вип.15. К.: Видав. центр КДЛУ, 2000. С. 33–35. 2. Алиев Ю.Б. Пути формирования навыков многоголосного пения в детском хоре. <i>Музыкальное</i>

	Ю.Б. Алиев // Музыкальное воспитание в школе; [сост. О. Апраксина]. – В. 10. – М. : Музыка, 1975. – С. 135 – 148.	<i>воспитание в школе</i> / Сост. О. Апраксина. М., 1975. Вып. 10. С. 135 – 148.
Стаття у періодично му продовжуваному виданні	Данилова Л. Розвивати пізнавальну активність учнів /Л. Данилова // Рідна школа. – 2002. – № 6. – С. 18 – 20.	Данилова Л. Розвивати пізнавальну активність учнів. <i>Рідна школа</i> . 2002. № 6. С. 18 – 20.
Монографія, яка має чотири і більше авторів	Управління персоналом в умовах економіки знань: [монографія] / Азаренкова Г М. та ін. [за заг. ред. Л. К. Семів]. - К.: УБС НБУ, 2011. – 406 с.	Управління персоналом в умовах економіки знань: монографія / Азаренкова Г.М. та ін. К., 2011. 406 с.
Підручник. Навчально-методичний посібник	1. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. посіб. / О.Я. Ростовський. – [2-е вид., доп.]. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2000. – 216 с.	1. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі: навч.-метод. посіб. Вид.2-е. Тернопіль, 2000. 216 с.
Багатотомне видання	Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006– .– (Науково-документальна серія книг “Реабілітовані історією” : / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с.	1. Реабілітовані історією. Житомирська область : У 7 т. Кн. 1. / обл. редкол. Синявська І. М. та ін. Житомир, 2006. 721 с. 2. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Матеріали конференцій та з'їздів	1. Бовкун В., Миколінська С. Виконавський самоконтроль учнів 6-8 класів у процесі вокального навчання / Бовкун В., Миколінська С. // Проблеми сучасної мистецької освіти: матеріали звітно-наукової конференції студентів	1. Бовкун В., Миколінська С. Виконавський самоконтроль учнів 6-8 класів у процесі вокального навчання. <i>Проблеми сучасної мистецької освіти: матеріали звітно-наукової конференції студентів Факультету мистецтв імені Анатолія</i>

	Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського. – К.: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. – [Вип. 11]. – С. 22 – 27. 2. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць / Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», Київ, 27-29 квітня 2011 р. – Вип. 11 (16). – К. : НПУ, 2011. – 246 с.	<i>Авдієвського.</i> К.: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. [Вип. 11]. С. 22 – 27. 2. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. <i>Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», Київ, 27-29 квітня 2011 р.</i> К., 2011. Вип. 11 (16). 246 с.
Словники	Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К.: К.І.С., 2006. — 138 с.	Європейський Союз : словник-довідник / Ред.-упоряд. М. Марченко. 2-ге вид. К., 2006. 138 с.
Дисертація	Смородський В.І. Формування виконавських навичок гри на фортепіано в учнів дитячих музичних шкіл на засадах жанрового підходу : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / Смородський Віталій Іванович. – К., 2015. – 193 с.	Смородський В.І. Формування виконавських навичок гри на фортепіано в учнів дитячих музичних шкіл на засадах жанрового підходу : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання». К., 2015. 193 с.

Автореферат дисертації	Бай Шаожун. Формування самоконтролю творчої інтерпретаційної діяльності майбутнього вчителя музики у процесі вокально-хорового навчання: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / Бай Шаожун. – К., 2014. – 23 с.	Бай Шаожун. Формування самоконтролю творчої інтерпретаційної діяльності майбутнього вчителя музики у процесі вокально-хорового навчання: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання». К., 2014. 23 с.
Електронні ресурси	<p>1. Набока Б. Пізнавальна діяльність як основа розвитку особистості учня / Набока Борис // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. - Вип. 93. - С. 111- 114. – Режим доступу : https://core.ac.uk/download/pdf/83099927.pdf. – Назва з екрана.</p> <p>2. Козир А.В.Компетентність як необхідний компонент професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін [Електронний ресурс] / А.В.Козир. – Режим доступу : http://culturalstudies.in.ua/knigi_7_26.php. – Назва з екрана.</p>	<p>1. Набока Б. Пізнавальна діяльність як основа розвитку особистості учня. <i>Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.</i> Вип. 93. С. 111- 114. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/83099927.pdf. (дата звернення: 02.02.2020)</p> <p>2. Козир А.В.Компетентність як необхідний компонент професійної майстерності викладачів мистецьких дисциплін. URL: http://culturalstudies.in.ua/knigi_7_26.php. (дата звернення: 22.11.2017)</p>

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Горбенко С.С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: навч.-метод. посіб. К., 2010. 180 с.
2. Білуха М.Т. Організація науково-дослідної роботи студентів і аспірантів. *Основи наукових досліджень*. К., 1997. С. 9-16.
3. Беляєв Ю.І., Стеценко Н.М. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. *Педагогічний альманах*. 2010. Вип. 6. С. 188–191.
4. Енциклопедія освіти / гол.ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Палеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2013. 336 с.
6. Романчиков В.І. Організація науково-дослідної роботи студентів. *Основи наукових досліджень*. К., 1997. С. 34-55.
7. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнікова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень: посіб. К.: Експрес, 1998. 144 с.
8. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посібн. Тернопіль, 2005. 360с.
9. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика: монографія / О.І.Огієнко та ін. К., 2016. 256 с.
10. Черкасов В.Ф. Основи наукових досліджень у музично-освітній галузі: підруч. Кіровоград, Харків, 2017. 314 с.
11. Шейко В.М., Н.М. Кушнарєнко. Організація та методологія дослідницької діяльності: підруч. К.: Знання, 2011. 310 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Аналіз практичного стану науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів: препринт (аналітичні матеріали) / О. Ярошенко та ін. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 97 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/704800/1/Аналіт%20матерали%2004%20ЛИПНЯ%20%202016%20.pdf>
2. Богуцька К. Наукова робота студентів в системі навчального процесу: методологія та організація. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2588>
3. Дівінська Н.О. Педагогічний досвід підготовки майбутнього вчителя до науково-дослідної роботи. URL: https://www.vspu.edu.ua/faculty/eogr/chemistry/art_web_2015/3.pdf
4. ДСТУ 8302:2015 Національний стандарт України. бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К., 2016. 16 с. URL: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
5. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с. URL: http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/martsyn_osn_nayk_dosl.pdf
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: 2003. 240 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-96.html>
7. Ярошенко О.Г. Науково-дослідницька діяльність студентів у процесі практичної підготовки. URL: https://www.vspu.edu.ua/faculty/geogr/chemistry/art_web_2015/3.pdf
8. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.

Підписано до друку 26.02.2020 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Наклад 100 пр. Зам. № 115
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.